

Biatak 6: Na ÷ih-phannak cu Pathian kut ah na chiah caah daihnak kha i ruahchan.

Ka ÷ih-phannak hi zorchuk loin karhcho chin sehlaw a lo. Zaan zong ah ÷ha tein ka hngilh kho hlei rih lo. Kan hnu zarh nili zaan cu, hngilh dok hngilh lo dok in khat lei khat lei ah ka her. Mang le cang hngal lo in ka um. Cu lio ahcun, pe 50 tluk hrawng a sangmi vanpang khi ka kehlei kam ah dir sehlaw ka lawhter. Cun ka orhlei ah ruahlopi ah a bauh khomi tidil nganpi khi um sehlaw ka lawhter. Bauh sehlaw ze i ka can lai kong ka ruat. A ka fenh hnga maw? thawchuah kho lo in ka thi hnga maw? ze i bantuk fahnak dah a ka pek hnga? ti bantuk ka ruat i ÷ihnak in ka khat. Kaa hngilh le kaa hlauh zong ka fiang lo, nain ka ÷ih tuk. Cu lio ahcun tidil pi a khamtu pang cu a bauh hnik aa tim cang, nain i runven khawhnak lam ka hngal lo.

Cu bantuk ÷ihphan caan ah cun lawmhnak le daihnak an lo dih. Ka ngakchiat lio ahcun ÷ihphannak ka ton tik ah ka kut-tin kaa seh tawn. Atu ahcun a si ti lo. Ka ÷ih tuk ah ka con. ÷ihmi le phanmi ka ngeih tik ah thil pakhat khat cung ah ka thinlung le ka ruahnak fek tein ka bunh kho lo. Lung dam tein hawile he pehtlaih zong kaa harh tuk. Tluangtlam te le hmaipanh tein bia ka ruah kho hna lo. Zarh riat tluk inn chung lawngte ah kan um cang i kaa ziak leimi a lo cang, chungkhar ah tam deuh in caan ka hmang kho i kaa lawm, kaa nuam, ka ti lio ah khat lei ah ÷ih-phannak nih ka nun a ÷ihphaih. ÷ihphannak a ngan tuk caan le hmailei kong a fiang lomi sining chung um lio caan ah hin Pathian sin in ze i dah kan i ruahchan khawh? Kan ÷ihphannak a ngan tuk i ÷ha tein cawlcang kho lo le si kan duhmi minung kan si khawh ti lo tik ah Pathian nih kan ca ah ze i dah a tuah khawh?

Biatak 6: Na ñih-phannak cu Pathian kut ah na chiah caah daihnak kha i ruahchan. (Filipi 4:6-7)

Zumtu hna zong hi kan zumhnak ze i tluk in a ñhawn ko zong ah ñihphannak kan ngei kho, ti kha Paul nih fiang tein a chim. Asinain, khat lei ah, ñihphannak nih thongtla bantuk in a kan tuah nakhnga lo ñihphan caan ah tuah ding (zulh ding) a chim chih. Cucu kan tuah ahcun, kan thinlung le kan ruahnak cu Pathian daihnak nih a himter ko lai. Tuah ding cu ze i pawl dah an si?

*Zei thil kong hmanh ah lungrethei in um hlah uh,
asinain, thla nan camnak ah Bawipa cu nan herhmi kha hal u law
nan hal tikah lunglawm tein hal zungzal u.
Cun Pathian daihnak, minung hngalhnak a lonhtu nih cun
Khrih Jesuh chung ah nan lungthin le nan ruahnak cu him tein a chiah lai.
(Filipi 4:6-7)*

Paul bia hi ñha tein ruah ahcun thinphang in kan um caan ah tuah ding pawl thil pali hmuh khawh a si.

1. **Naa hngalh leng in ñihphannak na ngeih khawh kha hngal.** Na chung ah ñihphannak a um a langhtertu thil tampi a um ko. Lungdernak, thluakbaatnak, ñihnak, ti bantuk hi an i tel hnga. Cun, kan lungre a theihtertu thil kong lawngte ruah le zaan ah i hngilh khawh lo tibantuk pawl zong hi aa telmi an si. Cu cu, kan chung ah ñihphannak a um tik ah, kan duh ah duh lo ah, ka nunnak a chung lei in kan tem tawnmi an si. Cucaah, ñihphannak na ngeih tik ah, a ñih lo le a thinphang lo bantuk zong in i umter hlah. Phun dang cun, na ñihphannak kha a sining tein cohlang ko. Ñihphannak ka chung ah ka um, ti i hngalh hi ñihphannak in luat khawhnak lam a pakhatnak a si.
2. **Pathian sin ah thlacam.** Lungrethei in na um lio caan ah an Sertu le an Khamhtu Bawipa cu nangmah bawmh ding ah a um ko. Hi bantuk caan i na thlacamnak nih aa tinh bikmi cu Pathian ah i sihpeh kha a si. Pathian he nan i pehtlaihnak nih ñihnak muipadap chung in an chuah lai kha zum law na lungthin kha amah sin ah bung ko. Amah he nan i naihnak le amah umpinak nih a chuahpimi hngamnak kha kaw i zuam.
3. **Na duhmi le na herhmi poh kha Pathian sin ah chim.** Na lungre an theihtertu and na thin an phantertu thil pawl kha i ñial hna law Pathian nih ka tuahpiak seh ti na duhmi poh kha amah sin ah chim ko. Paul nih Filipi khuami hna sin i, “Khrih Jesuh chung ah zeizong vialte tlamtling tein a ngeimi ka Pathian nih nan herhmi vialte cu an pek hna lai” (Filipi 4:19) a timi hi bia hman a si. Asinain, thlacamnak in nan halmi poh an pek hna lai, tiah bia a kamh hna lo. A kamhmi hna cu daihnak tu hi a si. Pathian sin i thla a cammi hna nih lungdaih hngamnak an hmuh.

4. **Thla na cam tik ah lunglawmhnak he siseh.**

Thla na cam tikah, lungretheihnak an petu thil le na duhmi thil kong lawnglawng kha ruat hlah. Lunglawmhnak an petu le na nunnak ah a bau rihmi thil tha kong kha tam deuh in ruat. “Thluachuahnak an pekmi kha pakhat hnu pakhat in rel hna.” Kan chungkhar ah hin, rawl kan ei lai fatin, thla kan cam hlan ah, tawi tein kan i lawmhnak chim caan kan ser hmasa zungzal. Kan nunnak chung ah Pathian rianṭuannak kan hmuhmi asiloah kan tonmi thil pakhat khat nih Pathian he i naihnak lei ah a kan hruainak tibantuk kong khi kan chimmi cu a si. Cu ti kan tuahnak nih kan rawleinak cabuai ah lawmhnak le nuamhnak a ratpi. Kan nunnak chung cio ah hin ṭihphannak, thinhunnak le ngaihchiatnak a um cio ko. Cucaah, kan i lawmhnak bia tete khat le khat kan i hrawmhnak nih kan thinlung le kan ruahnak a thar in a hninhnoter ṭhan tawn. Nai ah ka hawinu pakhat nih, zeı bantuk thilrit nih a nenh zong ah lawmhnak i thim khawh (choose joy) aa zuamnak kong a ka chimh. Kan i thimmi lungput hi a biapi. Lungretheihnak kong maw na ruah lai? Lunglawmhnak kong dah na ruah lai?

Ṭihnak le buainak thilrit hna hi kanmah lawng in phorh dih kan i zuam tik ah, a rit tuk tawn. Cucu Paul nih fiang tein a hngalh. Asinain, cu kan ṭih-phannak cu lunglawmh thlacamnak in kan thlen tikah kan chung ah daihnak a um ṭhan. Kan chim cang bantuk in, thla kan cam tik ah, kan ṭih-phannak i theihter lo in um ding cu a si lo. Ṭih-phannak nih kan nunnak a ṭemṭawn kha fiang tein hngalh i cu kan ṭih-phannak le kan ṭihmi thil vialte Pathian sin ah chim ding tu a si. Cu ve bantuk in, lunglawmh thlacam timi zong hi “hi te hna cu a tha ṭhan te ko lai” tiah a tha lei lawng in khua ruah khawh i zuam i, kan duhmi le kan herhmi taktak ca ah cam lo khi chim duhmi a si lo. Thla kan cam tik ah kan ṭihphannak le kan harnak kong lawng ruah si loin a thluachuah vialte ruat buin lawmhnak he thlacam khi chim duhmi a si. Lunglawm in thlacamnak nih kanmah pumpak thlarau le Thiang Thlarau kha naih tein a tonter hna. Cu ruang ah, kan thinphan lio i thla kan cam tik ah, Pathian nih pek a kan duhmi thlarau lei bawmhnak cu kan hmuh taktak. Daihnak a kan petu cu Pathian Thlarau a si. Amah cu thla a kan campitu le a kan campiaktu a si i kanmah lawng in phorh kan i zuam lenmi thilrit chung in a kan luattertu a si.

Kawl chungkhar pakhat he thla kan cam ti lio (Yangon, Myanmar)

Tahchunhnak Pakhat

Ka fapa upa pa kum 6 a si lio ah ni khat cu faak ngai in a zaw. Rawl cu chim lo, ti hmanh a dolh kho lo. Ti kan dinh fatin a luak than lengmang. Khua a hnu deuhdeuh, a derthawm deuhdeuh. Cu tik ah, sibawipa nih si-inn ah kalpi ding in ruahnak a ka pek. Asinain, inn ah tha tein ka cawnghhramh lai i a dam than ko lai tiah ka ruah caah ka kalpi lo. Khua a mui cang, ze i aa hlei lo. A iahnak pawng tuang cung ah iahnak kaa ser i ka ihpi. Ka ihpi lai i a hngilh khawh ahcun a dam lai, ti kha ka ruahnak cu a si. Asinain, ka ruah bantuk in a si lo ai. Aa hngilh cang tiah ka ruah i hngilh kaa timh ah a khuh le a sivangh nih kan pahnih in a kan hlauh than lengmang i amah lawng hmanh si ti loin keimah lila zong ka tem ngaingai cang.

Aa hngilh khawh lo ding le ti zong a dolh khawh hlei lo ding fiang tein ka hmuh tik ah ka lungre a thei chin lengmang. Zaan tim ah cun ze i ti tuah awk hngalh ti lo ah sibawipa cu ka auh than. Sibawipa nih cun si-inn (emergency room) ah kalpi ding in ruahnak a ka pek than. Si-inn ah cun kan kalpi i kan phanh cu dei lei suimilam 2-3 hrawng a si cang. Mithi ruak bantuk in a thlep cangmi ka fapate cu sibawipa kut cung

ahcun ka chiah. Sibawipa nih a hmuh caangka in, “tuan deuh ah pei na ratpi awk a si cu,” tiah a ka ti.

Ka rak molh hringhran dah! A herh lo ah ka fapa nunnak ka rak temhter chin. Si-inn ah kalpi colh ko ding keimah ruahnak le thinphannak cung hngat men in kalpi lo ding in biakhiahnak ka rak tuah. Keimah nih a tha lai tiah ka ruahmi lawng kha ka rak i rinh ruang ah kan pahnih in fahnak kan ing.

Kum 28 chung hi cu zaan ka tonmi kong cu ka ruah caan a tam. Zawtfahnak zual ton tik ah tawlrel ning kong he pehtlai in ka ca ah fimchimtu taktak a si. Cu nak hmanh in a biapi deuh rihmi cu, nunnak thilrit le ÷ih-phannak keimah liang cung lawng ah chuan dih i timh ding a si lo zia a ka hngalhter ÷han zungzaltu pakhat a si. Sibawipa kut cung i ka fapa ka chiah ah khan ka thilrit a hung zaang taktak. Ka fapa a dam ÷han lai le dam ÷han lai lo kong ah fiang tein ka hngalh khawhmi zehmanh a rak um lo nain a ca ah a tha bik le a him bik hmun ah ka chiah cang, ti ka hngalhnak nih ka thilrit tampi a zaanter. (Ka fapa cu a dam i atu cu kum 33, patling a si cang.)

Thlarau lei in ruah ahcun, cu zaan ka tonmi thil cu ka ÷ih-phannak vialte tawlrelning kong ah fimchimtu tha a si. Kan ÷ih-phannak a ngan deuh ka hngalh tik ah, thlacam ka herhnak a ka hngalhter. Ka ka kut hnih in ka fapa ka pom i sibawipa baan cung ah ka rak chuan bantuk in, ka lungretheihnak le ka ÷ih-phannak vialte cu ka Pa (Pathian) baan cung ah ka chuan khawh cang. Cu ti cun ka lungretheihnak le ka ÷ih-phannak a hun dai ÷han tawn. Ka chung i a ummi daihnak cu Paul nih a chimmi bantuk kha a si. “Minung hngalhnak a lonh” i ka lungthin le ka ruahnak cu ÷ih-phannak chung in him tein a chiah.

Thlarau Thazaang

Na ÷ih-phannak hi nang zeï tin dah na tawlrel? Filipi khuami hna sin i Paul nih a chimmi hi nangmah ca zong ah a si ve:

1. Na ÷ih-phannak kha hngal.
2. Pathian ah naa sihpeh ding in thlacam. Zeï pipa cam ding na hngalh lo zong ah a poi lo. “Ka Pa, ra ka bawm ko,” “Maw Jesuh, ka thilrit hi ra ka chang ko,” asiloah “Maw Thiang Thlarau, ra ka luatter ko,” ti bantuk in cam awk a si ko.
3. A dikthliar deuh in cam ning na ti ahcun, na lungre theihnak vialte kha Pathian sin ah pakhat hnu pakhat in chim ko. Na duhmi le na herhmi poh kha amah sin ah chim ko. Na thilrit vialte kha amah pe law amah baan cung ah chiata dih ko.
4. Thla na cam tik ah na ÷ih-phannak kong nak in na lawmhnak kong kha ruat deuh. A’n pekmi thluachuahnak kha pakhat hnu pakhat in rel hna. Na nunnak chung i thil tha tampi ruang ah i lawmh khawh i zuam. Lawmhnak kha nangmah nih va i thim.

Jackson, Wyoming

Kan chim lengmang cang bantuk in, thla na cam tik ah na halmi kha Pathian nih a tuah lai le tuah lai lo na hngal kho lo. Pathian nih a tuah dingmi le a tuah lo dingmi hngalh khawhnak kan ngei lo. Asinain, a tuah le tuah lo kong kha a biapi bik a si lo. Tih-phannak nih a'n nenh tuk tik ah, Paul nih a chim bantuk in, na tih-phannak vialte kha pum hna law vancungkhua um na Pa dawtnak kut nem cung ah chia ko hna. Thlacamnak in Pathian cu naih law thluachuah an pekmi kha pakhat hnu pakhat in rel hna. Amah lawnglawng nih a tuah khawhmi kong ah amah kha i bochan ko. Cu cu a dikmi le a hmunmi chunglei daihnak hmuhnak lam a si.

*Bawipa, nangmah nih,
an i tinhmi kha fek tein aa tlaih i
nangmah an bochanmi cu,
a tlingmi daihnak kha na pek hna.
Bawipa kha i bochan zungzal ko u,
amah nih an huhphenh zungzal hna lai.
(Isaiah 26:3-4)*

Copyright © 2020 Timothy C. Geoffrion. All rights reserved to the author, but readers may freely download, print, forward, or distribute to others, providing that his copyright notice is included.

Translation by Hrang Lian Thang, Chin Christian University, Hakha, Chin State